



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeş-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



Etica în domeniul mediului și al sustenabilității

Curs 12

Prof.univ.dr. Melania-Gabriela Ciot

Professor Jean Monnet

Chair Green Deal and European Negotiations



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeş-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY



Universitatea Babeş-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



GREEN DEAL AND EUROPEAN NEGOTIATIONS GRE DEN

JEAN MONNET CHAIR

Professor Dr. Melania-Gabriela Ciot

PROJECT ID: 101126710-GREDEN-ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

1 October 2023 - 30 September 2026

CONTACT US

projectgreden@gmail.com



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY



Universitatea Babeș-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



Jean Monnet Chair - Green Deal and European Negotiations

18 aprecieri • 33 urmăritori

Jean Monnet Chair Project
Professor Dr. Melania-Gabriela Ciot
Co-funded by the European Union

Mesaj

Îți place



Postări

Despre

Fotografii

Menționări

Detalii

i **Pagină** · Site web educațional

★ **Neevaluat(ă)** (0 recenzii)

... **Vezi secțiunea Despre a lui Jean**



Cuprins:

1. Delimitări conceptuale

2. Teorii ale eticii în domeniul sustenabilității

3. Drepturile Naturii

4. Justiție Climatică

5. Ecofeminism și justiția climatică

6. Responsabilități și obligații

7. Studii de caz

1. Delimitări conceptuale



DEFINIREA ETICII
CLIMATICE/DE MEDIU



DEZVOLTARE ȘI EVOLUȚIE
ISTORICĂ

Definirea eticii climatice/de mediu

- este o ramură a filosofiei și eticii care explorează relațiile etice dintre ființele umane și mediul natural. Ea implică examinarea valorilor și principiilor care să ghideze comportamentul uman în ceea ce privește mediul înconjurător, recunoscând interconexiunea tuturor ființelor vii și ecosistemelor.
- accentul central al eticii mediului este răspunsul la întrebările legate de responsabilitățile și obligațiile morale ale indivizilor, comunităților și societăților față de mediu.
- https://www.youtube.com/watch?v=ZiVIV67fclc&ab_channel=MarkkulaCenterforAppliedEthics



Componentele cheie ale eticii mediului includ:

1. **Valoarea inerentă a naturii** - Recunoașterea faptului că natura are o valoare intrinsecă dincolo de utilitatea ei pentru ființele umane, subliniind valoarea intrinsecă a ecosistemelor, speciilor și organismelor individuale.

2. **Interconectare** - Recunoașterea relațiilor interconectate și interdependente din cadrul ecosistemelor, subliniind importanța luării în considerare a contextului ecologic mai larg în luarea deciziilor etice.

3. **Administrare** - Accent pe managementul responsabil și durabil al resurselor naturale, promovând practici care asigură bunăstarea generațiilor actuale și viitoare.



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeș-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



4. **Recunoașterea drepturilor** - Luarea în considerare a drepturilor naturii, inclusiv dreptul de a exista, de a înflori și de a evolua, ducând la discuții despre cadrele juridice care recunosc drepturile inerente ale naturii.



5. **Sustenabilitate** - Promovarea practicilor care vizează satisfacerea nevoilor prezente fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi, aliniindu-se la principiile echității intergeneraționale.



6. **Considerații etice în luarea deciziilor** - Integrarea principiilor etice în procesele individuale și colective de luare a deciziilor, în special în domeniul precum politica de mediu, legea și practicile de afaceri.



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BOLYAI UNIVERSITÁT
BOLYAI UNIVERSITY
INTELLIGENTIA ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeș-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



Dezvoltare și evoluție istorică

Antropocentrism și utilitarism (înainte de secolul XX):

- Perspectivele etice timpurii au plasat adesea interesele umane în centru, reflectând o viziune antropocentrică asupra lumii. Utilitarismul, o teorie etică consecințială, concentrată pe maximizarea bunăstării umane și a fericirii fără a lua în considerare în mod explicit valoarea intrinsecă a naturii.

Mișcările de Prezervare și Conservare (Secolul al XIX-lea):

- Apariția mișcărilor de prezervare și conservare a naturii, în secolul al XIX-lea, a marcat o schimbare către recunoașterea valorii intrinseci a naturii. Personalități precum John Muir pledează pentru conservarea zonelor sălbatice, subliniind valoarea estetică și spirituală a naturii.

Aldo Leopold și Etica Terenului/Land Ethic (Secolul al XX-lea):

- Aldo Leopold, un ecologist și filozof influent, a jucat un rol esențial în dezvoltarea eticii mediului. În lucrarea sa, „A Sand County Almanac” (1949), Leopold a introdus conceptul de „etică a terenului”, argumentând pentru un cadru etic extins, care include pământul și ecosistemele sale, ca o comunitate căreia îi aparțin oamenii.



4. Rachel Carson și Mișcarea pentru Mediu (Mijlocul Secolului al XX- lea):

Lucrarea revoluționară a lui Rachel Carson, „Primăvara tăcută” (1962), a crescut gradul de conștientizare cu privire la impactul pesticidelor asupra mediului, în special al DDT-ului. Munca ei a inspirat mișcarea ecologistă modernă și a stimulat simțul responsabilității pentru protejarea mediului.

5. Ziua Pământului și Urgența Filozofiei Mediului (anii 1970):

Prima **Zi a Pământului**, din 1970, a marcat un punct de cotitură semnificativ, aducând problemele de mediu în prim-planul opiniei publice. Atunci a apărut și filozofia mediului, ca un domeniu distinct de studiu, explorând dimensiunile etice ale relațiilor om-natură.

6. Deep Ecology/Ecologia Profundă și Biocentrism (anii 1970-1980):

Filosoful Arne Naess a introdus conceptul de „ecologie profundă”, subliniind valoarea intrinsecă a tuturor ființelor vii și ecosistemelor. Ecologia profundă a contestat concepțiile antropocentrice și a cerut o reevaluare a relațiilor umane cu lumea naturală. Biocentrismul, ca perspectivă morală, extinde considerația etică la toate entitățile vii.



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeș-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



Anii 1980

Ecofeminism

Ecofeminismul a apărut, evidențiind interconexiunea dintre problemele de mediu și feministe. Adepții au explorat paralelele dintre opresiunea femeilor și exploatarea naturii, subliniind necesitatea unei etici a mediului mai incluzive și holistică.

Sfârșitul
secolului XX
- Prezent

Probleme de mediu
globale și schimbări
climatică

Sfârșitul secolului al XX-lea și epoca actuală au cunoscut o recunoaștere tot mai mare a provocărilor globale de mediu, inclusiv schimbările climatice, pierderea biodiversității și epuizarea resurselor. Etica mediului a evoluat pentru a aborda natura complexă, interconectată a acestor probleme, subliniind responsabilitatea globală de a proteja planeta.

Secolul XXI

Recunoașterea
Drepturilor Naturii

Secolul 21 a fost martorul eforturilor de recunoaștere legală a Drepturilor Naturii în diferite jurisdicții. Inițiative precum *Declarația Universală a Drepturilor Mamei Pământ* urmăresc să stabilească cadre juridice care să recunoască drepturile intrinseci ale naturii.



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEG
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÁT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



Universitatea Babeş-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



10. Etica Sustenabilității și Etica Aplicată a Mediului (Contemporan):

- Etica de mediu contemporană pune un accent puternic pe sustenabilitate, abordând probleme practice legate de managementul resurselor, adaptarea la climă și justiția mediului. Aceasta implică considerații etice în elaborarea politicilor, practicile de afaceri și luarea deciziilor cotidiene.

2. Teorii ale eticii în domeniul sustenabilității

1. Utilitarianism:

- **Prezentare generală:**
 - Utilitarismul, înrădăcinat în opera unor filozofi precum Jeremy Bentham și John Stuart Mill, afirmă că acțiunile sunt corecte, din punct de vedere moral, dacă produc cea mai mare fericire sau plăcere generală.
- **Contextul de mediu:**
 - Utilitarismul de mediu evaluează acțiunile pe baza impactului lor asupra bunăstării ecologice generale. Consideră cel mai mare bine pentru întregul ecosistem, inclusiv pentru entitățile non-umane.

2. Etica deontologică:

- **Prezentare generală:**
 - Etica deontologică, asociată cu Immanuel Kant, pune accent pe îndatoririle și principiile morale. Acțiunile sunt intrinsec corecte sau greșite, indiferent de consecințele lor.
- **Contextul de mediu:**
 - Etica deontologică a mediului se concentrează pe principii precum valoarea intrinsecă a naturii, pledând pentru protecția mediului ca o datorie morală.

3. Etica Virtuții:

Prezentare generală:

Etica virtuții, urmărită până la Aristotel, subliniază dezvoltarea trăsăturilor de caracter virtuozose. Acțiunile etice decurg de la indivizi cu dispoziții virtuozose.

Contextul de mediu:

Etica virtuții mediului ia în considerare virtuți precum înțelepciunea ecologică, administrația și umilința. Încurajează cultivarea virtuților pentru un comportament ecologic durabil și responsabil.

4. Eco- Centrism:

Prezentare generală:

Ecocentrismul acordă valoare intrinsecă ecosistemelor, speciilor și mediului. Respinge antropocentrismul și vede natura ca având o valoare implicită.

Contextul de mediu:

În etica ecologică, natura este considerată o comunitate de entități interdependente, iar deciziile etice prioritizează bunăstarea întregului ecosistem.



5. Anthropocentrism:

- Prezentare generală:
 - Anthropocentrismul plasează interesele umane în centrul considerațiilor etice, deseori acordând prioritate bunăstării și nevoilor umane.
- Contextul de mediu:
 - Anthropocentrismul de mediu recunoaște dependența umană de ecosisteme și argumentează pentru utilizarea responsabilă a resurselor, pentru a asigura bunăstarea umană pe termen lung.

6. Deep Ecology/Ecologia Profundă:

- Prezentare generală:
 - Ecologia profundă, propusă de Arne Naess, subliniază valoarea intrinsecă a tuturor ființelor vii și a ecosistemelor. El cere o schimbare profundă a conștiinței umane spre recunoașterea interconexiunii vieții.
- Contextul de mediu:
 - Ecologia profundă în etica mediului pledează pentru o reorientare radicală a perspectivelor umane, provocând antropocentrismul și promovând o înțelegere mai holistică a naturii.



Biocentrism:

- Prezentare generală:
 - Biocentrismul extinde considerația etică la toate entitățile vii, atribuind valoare intrinsecă tuturor formelor de viață.
- Contextul de mediu:
 - Etica biocentrică a mediului recunoaște statutul moral al organismelor individuale, subliniind importanța conservării biodiversității și a ecosistemelor de dragul lor.

Etica Îngrijirii:

- Prezentare generală:
 - Etica îngrijirii, adesea asociată cu etica feministă, pune accent pe relații, empatie și interconectare.
- Contextul de mediu:
 - Etica îngrijirii extinde principiile orientate spre îngrijire spre natură, subliniind nevoia unei relații responsabile cu ecosistemele și entitățile non-umane.



3. Drepturile Naturii

Conceptul „Drepturile naturii” reprezintă o schimbare de paradigmă în etica mediului, provocând abordările antropocentrice tradiționale, recunoscând valoarea intrinsecă a drepturile lumii naturale.

Această perspectivă pledează pentru acordarea de drepturi legale ecosistemelor, speciilor și entităților naturale, considerându-le subiecți, cu propria lor valoare, mai degrabă decât simple resurse pentru exploatarea umană.

https://www.youtube.com/watch?v=xYbwdMj-fjc&ab_channel=CommunityEnvironmentalLegalDefenseFund-CELDF



Principii cheie:

1. Valoare Intrinsecă:

- Recunoaște că natura are o valoare independentă de utilitatea ei pentru ființele umane. Acest principiu contestă noțiunea de a vedea natura doar ca un mijloc pentru scopurile umane.

2. Persoană Juridică:

- Propune acordarea personalității juridice persoanelor fizice, permițându-le să dețină drepturi legale și calitate. Această recunoaștere legală ridică ecosistemele și speciile la statutul de entități capabile să dețină drepturi.

3. Drepturi Holistice:

- Se extinde dincolo de specii individuale, cuprinzând ecosistemele și procesele naturale. Accentul cade pe protejarea integrității și funcționării sistemelor ecologice.



4. Protecție Preventivă:

- Subliniază protecția proactivă a naturii pentru a preveni vătămările, mai degrabă decât să se bazeze pe măsuri reactive după producerea daunelor. Acest lucru se aliniază cu o abordare preventivă a conservării mediului.

5. Ecocentrism:

- Promovează o viziune ecocentrică asupra lumii, subliniind interconexiunea și interdependența tuturor entităților vii. Acest lucru contrastează cu antropocentrismul, care plasează oamenii în centrul considerațiilor etice.

6. Cadrul Legal:

- Pledează pentru încorporarea Drepturilor Naturii în sistemele juridice. Aceasta implică modificarea legilor, pentru a recunoaște drepturile ecosistemelor, speciilor și caracteristicilor naturale.

Studii de caz și Exemple:

2008

- Constituția Ecuadorului
- Ecuador a devenit prima țară care a recunoscut Drepturile Naturii în constituția sa. Constituția recunoaște în mod explicit dreptul naturii de a exista, de a înflori și de a evolua și acordă naturii statut juridic.

2014

- Legea *Te Urewera* al Noii Zeelande
- Legea *Te Urewera* a acordat personalitate juridică unui parc național, recunoscându-l ca entitate juridică cu propriile sale drepturi. Aceasta a marcat o abatere de la modelele tradiționale de proprietate.

2017

- Râul Whanganui, Noua Zeelandă
- Râul Whanganui a primit calitatea de persoană juridică printr-un acord de referință între guvernul Noii Zeelande și Whanganui Iwi (Tribul Maori). Râul este considerat un întreg indivizibil și viu cu drepturi legale.

2018

- Pădurea tropicală amazoniană din Columbia
- Curtea Supremă din Columbia a recunoscut pădurea tropicală amazoniană ca entitate juridică cu drepturi. Această decizie a avut ca scop consolidarea eforturilor de a proteja Amazonul de defrișări și degradarea mediului.

Critici și Provocări:

Forța executorie:

Criticii susțin că, deși recunoașterea drepturilor naturii este un pas pozitiv, aplicabilitatea acestor drepturi rămâne o provocare. Sistemele juridice se pot lupta pentru a oferi mecanisme eficiente pentru protejarea drepturilor naturii.

Conflict cu Interesele Umane:

Echilibrarea drepturilor naturii cu interesele umane ridică provocări, în special atunci când activitățile economice intră în conflict cu drepturile ecosistemelor. Găsirea unui echilibru este un efort etic și legal complex.

Variabilitate Culturală și Legală:

Recunoașterea drepturilor naturii variază în funcție de culturi și sisteme juridice. Implementarea cadrelor coerente și aplicabile universal rămâne o provocare.



Co-funded by
the European Union



UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÁT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA



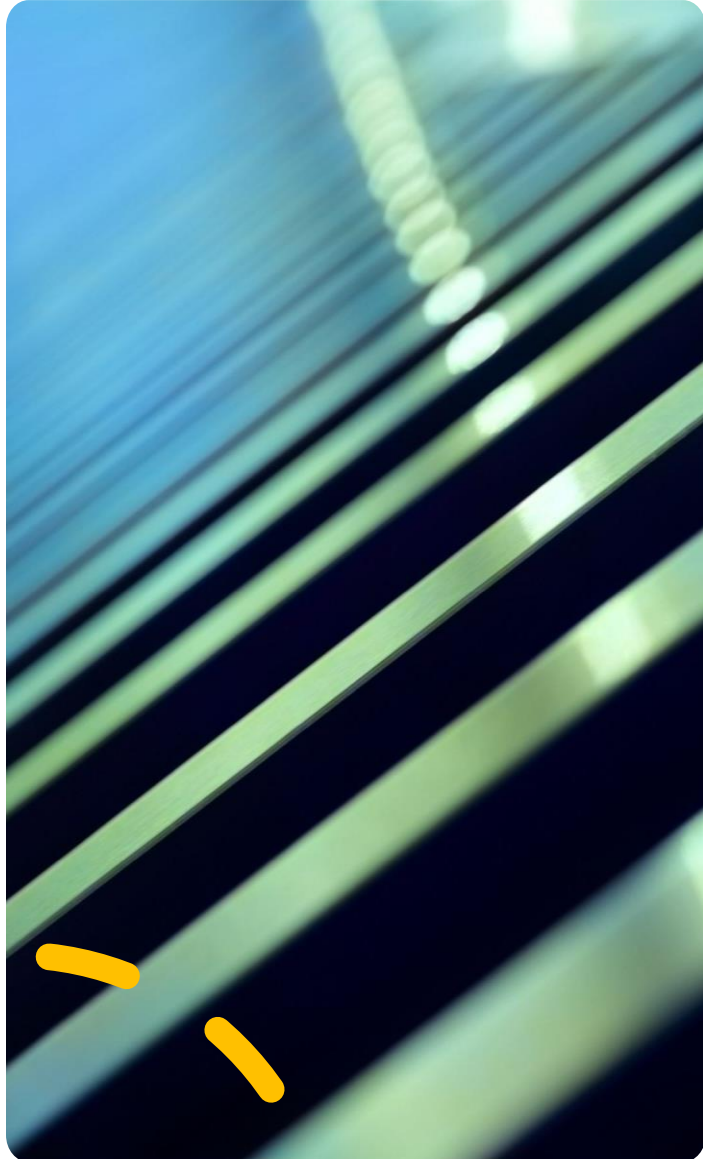
Universitatea Babeș-Bolyai
FACULTATEA DE
STUDII EUROPENE



De reținut!

Drepturile naturii reprezintă o abordare transformatoare a eticii mediului, subliniind o schimbare profundă a relațiilor om-natură.

Deși există provocări, recunoașterea tot mai mare a drepturilor naturii semnalează angajamentul de a redefini cadrele etice și juridice pentru protecția și conservarea lumii naturale.



4. Justiția Climatică

este o mișcare socială și un domeniu de studiu care abordează distribuția disproporționată a beneficiilor și a sarcinilor de mediu între diferite comunități.

pledează pentru un tratament corect și echitabil al tuturor oamenilor, indiferent de rasă, statut socioeconomic sau alți factori demografici, în dezvoltarea, implementarea și aplicarea legilor și politicilor de mediu.

https://www.youtube.com/watch?v=flu-AfQ0cBM&ab_channel=NRDCflix

Principii cheie:



Echitate și corectitudine:

- Justiția climatică militează pentru asigurarea distribuției echitabile a resurselor, riscurilor și beneficiilor de mediu între toate comunitățile, în special cele marginalizate sau dezavantajate istoric.

Implicare în comunitate:

- Pledează pentru participarea semnificativă a comunităților afectate la procesele de luare a deciziilor legate de politicile, proiectele și reglementările de mediu. Aceasta include împuternicirea comunităților pentru a-și exprima preocupările și a contribui la procesul de luare a deciziilor.

Prevenirea Discriminării:

- Respinge practicile discriminatorii care au ca rezultat concentrarea pericolelor de mediu în anumite comunități, adesea cartiere cu venituri mici și minoritare. Solicită prevenirea unor astfel de modele discriminatorii de amplasare și expunere.



Echitatea în sănătate:

- Abordează disparitățile în ceea ce privește rezultatele sănătății legate de expunerea la mediu. Urmărește eliminarea inegalităților în domeniul sănătății, care rezultă din expunerea la poluanți, deșeuri periculoase și alte pericole pentru mediu.

Efecte Adunate:

- Recunoaște efectele adunate ale multiplelor factori de stres de mediu asupra comunităților. Justiția de mediu urmărește să abordeze efectele combinate ale diferitelor pericole de mediu asupra populațiilor vulnerabile.

Advocacy juridic și politic:

- Implică eforturi legale și politice pentru a se asigura că legile și reglementările de mediu sunt aplicate în mod corect. Aceasta include contestarea politicilor discriminatorii și susținerea drepturilor comunităților afectate.

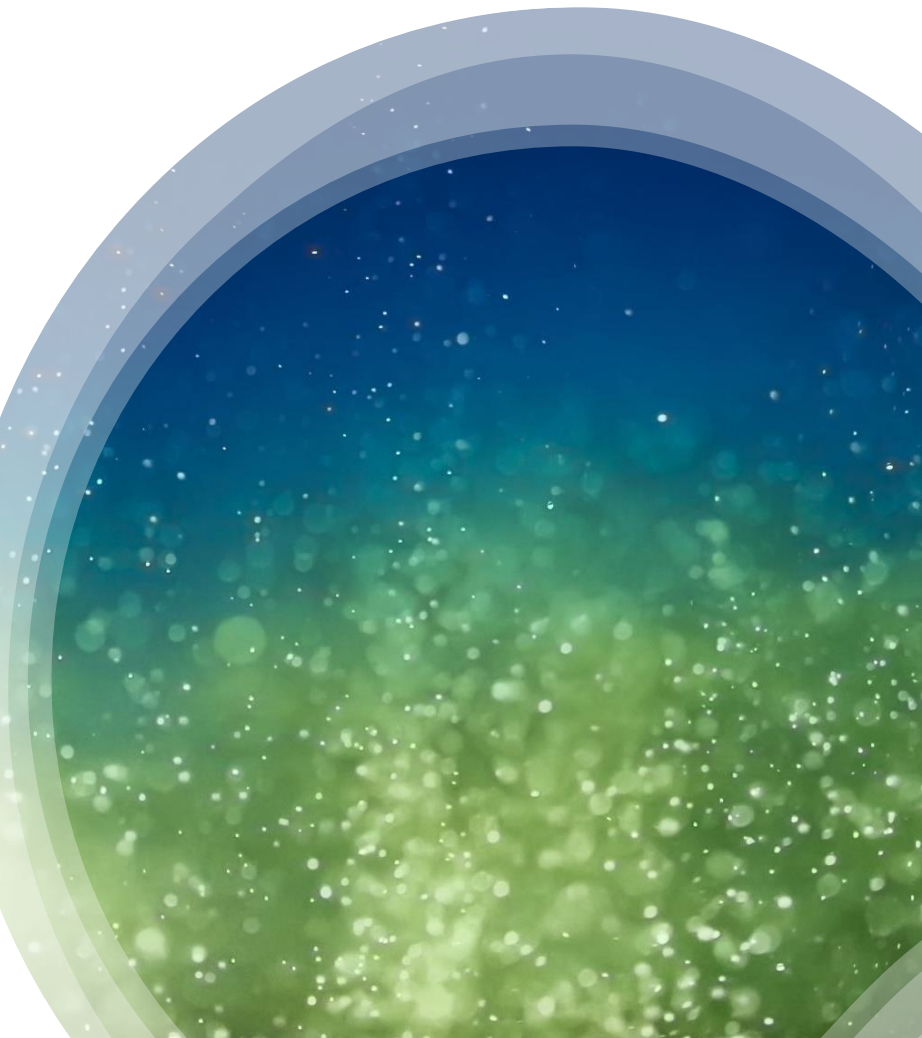
Concepte cheie:

1. Rasism ul de mediu/climatic:

- Se referă la povara disproporționată a pericolelor de mediu suportate de comunitățile de culoare. Rasismul de mediu evidențiază inegalitățile sistemice care au ca rezultat amplasarea industriilor poluante și a instalațiilor de deșuri în cartierele minoritare.

2. Tranziție Justă :

- Se referă la o trecere de la industriile dăunătoare mediului, la alternative sustenabile și echitabile. Tranziția justă urmărește să protejeze lucrătorii și comunitățile afectate de schimbările economice și de mediu, asigurând o tranziție echitabilă și incluzivă, către un viitor mai durabil.



3. Apartheid Ecologic:

Describe segregarea și distribuția inegală a beneficiilor și a sarcinilor de mediu, similar conceptului istoric de apartheid. Eco-apartheid subliniază necesitatea de a elimina inegalitățile de mediu și de a promova justiția.

4. Cartografierea participativă:

Implică utilizarea instrumentelor de cartografiere de către comunități, pentru a documenta și a comunica nedreptățile de mediu. Cartografierea participativă împuternicește comunitățile să-și reprezinte vizual experiențele și să pledeze pentru schimbare.

Studii de caz:

Criza Apei Potabile din Orașul Flint, Statul Michigan (2014-2016):

- Contaminarea aprovizionării cu apă din orașul Flint, Statul Michigan, a afectat în mod disproporționat locuitorii cu venituri mici și predominant afro-americieni. Criza a subliniat intersecția dintre nedreptatea ecologică și rasială în accesul la apă curată.

Warren County PCB Landfill (1982):

- Amplasarea unui depozit de deșeuri periculoase în comitatul Warren, Carolina de Nord, cu o populație predominant afro-americană, a stârnit proteste împotriva rasismului ecologic. Cazul a evidențiat necesitatea luării deciziilor echitabile și incluzive în eliminarea deșeurilor.

Rafinăria Chevron Richmond (2012):

- Un incendiu major la rafinăria Chevron din Richmond, California, a afectat o comunitate predominant cu venituri mici și minoritare. Incidentul a stârnit îngrijorări cu privire la distribuția inegală a riscurilor de mediu și a făcut apel la o mai mare responsabilitate.



Provocări și Direcții Viitoare:

Bariere Instituționale:

- Depășirea barierelor instituționale și a inegalităților sistemice în procesul decizional de mediu rămâne o provocare semnificativă. Realizarea dreptății necesită abordarea unor structuri profund înrădăcinate care perpetuează disparitățile de mediu.

Intersecționalitatea:

- Recunoașterea și abordarea intersecționalității diferitelor identități sociale, inclusiv rasă, clasă, gen și etnie, este crucială pentru o înțelegere cuprinzătoare a problemelor de justiție a mediului.

Justiția Climatică Globală:

- Extinderea domeniului de aplicare a justiției de mediu la un context global, abordând probleme precum justiția climatică și impacturile inegale ale degradării mediului asupra națiunilor și comunităților vulnerabile.



De reținut!

Justiția climatică este o mișcare critică care urmărește să rectifice nedreptățile istorice și în curs de desfășurare, legate de pericolele de mediu.

Pledând pentru corectitudine, implicarea comunității și eliminarea practicilor discriminatorii, justiția climatică își propune să creeze un viitor mai echitabil și mai durabil pentru toți.